

Sprawozdanie za 2019 r.
Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego

Zgodnie z corocznym planem pracy ZPKWZ realizuje zadania statutowe określone w ustawie o ochronie przyrody i statucie jednostki. Zadania dotyczą między innymi:

1. szeroko pojętej ochrony przyrody, walorów krajobrazowych i kulturowych, w tym inwentaryzację i monitoring zasobów przyrodniczych (gatunków i siedlisk),
2. prowadzenie działalności w zakresie nadzoru nad obszarami parków, między innymi poprzez lustracje i patrole (w tym łodzią na wodzie), informowanie o zakazach obowiązujących w parkach,
3. organizację działalności turystycznej i rekreacyjnej,
4. prowadzenie edukacji i upowszechnianie informacji o walorach parków krajobrazowych,
5. współpracę w powyższym zakresie z jednostkami organizacyjnymi, osobami prawnymi i fizycznymi, w praktyce głównie na bazie podpisanych porozumień,
6. składanie wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących obszarów parków,
7. opracowywanie planów ochrony dla parków.

Powyższe zdania są realizowane jako bieżąca działalność, głównie poprzez pracę zatrudnionych pracowników tzw. ustawową służbę parków krajobrazowych w ramach środków przekazywanych przez Wojewodę i Urząd Marszałkowski oraz pozyskanych środków zewnętrznych, które umożliwiają realizację zadań w dużo szerszym zakresie.

Do zadań bieżących, obowiązkowych, realizowanych niezależnie od pozyskanych środków należą: nadzór nad parkami, edukacja oraz opinie (w odpowiedzi na składane wnioski) w tym dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), organizacja Rady Parków, współpraca z różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi oraz współpraca międzynarodowa z partnerami z Niemiec i Wielkiej Brytanii.

Poniżej zastawiono syntetyczną informację o realizowanych zadaniach ze środków zewnętrznych przy wsparciu środków budżetowych.

1. W roku 2019 ZPKWZ zorganizował etap parkowy, wojewódzki i ogólnopolski konkursu pn.: „*Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski*”, edycja XVIII. Przeprowadzenie tego konkursu wiązało się z dużym zaangażowaniem zespołu w prace o charakterze merytorycznym i organizacyjnym. Dla tego zadania wykorzystano środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

oraz RPO WZ Oś priorytetowa: Naturalne otoczenie człowieka. Działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, pn.: *„Edukacja przyrodnicza w parkach krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego”*.

2. W roku 2019 realizowane było działanie dofinansowane z RPO WZ Oś priorytetowa: Naturalne otoczenie człowieka. Działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, pn.: *„Edukacja przyrodnicza w parkach krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego”*. W ramach tego działania zorganizowano kampanię medialną polegającą na wyprodukowaniu i emisji krótkich spotów przy użyciu systemu wizualnego w taborze Przewozów Regionalnych. Akcja ta skierowana jest zarówno do mieszkańców woj. zachodniopomorskiego jak i turystów z innych rejonów kraju. Kolejnymi zadaniami realizowanymi w ramach tego działania są konkursy:
 - a. „Konkurs na najlepszy blog przyrodniczy Pomorza Zachodniego” jest konkursem skierowanym do uczniów klas gimnazjalnych oraz klas VI, VII i VIII szkoły podstawowej. Celem konkursu jest zachęcenie dzieci i młodzieży do gromadzenia treści przyrodniczych, ich przetwarzania i udostępniania przy użyciu nowych technologii informacyjnych.
 - b. Cykliczny konkurs „Znajdź tablicę edukacyjną w parku krajobrazowym”, jest konkursem skierowanym do szerokiego grona odbiorców na terenie całego województwa zachodniopomorskiego, a jego celem jest zachęcenie do eksploracji parków krajobrazowych w naszym województwie.

W trakcie realizacji jest także zlecenie opracowania i wydania przewodników po parkach krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego wraz z mapami. Wydawnictwo zawierać będzie informacje dotyczące przyrody ożywionej i nieożywionej oraz atrakcji turystycznych w poszczególnych parkach krajobrazowych.

Działanie *„Edukacja przyrodnicza w parkach krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego”* jest zadaniem wieloletnim realizowanym w latach 2018-2020.

3. W ramach środków z WFOŚiGW kontynuowano coroczne konkursy o parkach krajobrazowych: „Znam Szczeciński Park Krajobrazowy” XXV edycja, „Znam Drawski Park Krajobrazowy” edycja IV oraz „Znam Iński Park Krajobrazowy” edycja III, „Znam Cedyński Park Krajobrazowy” edycja II, „Znam Park Krajobrazowy Ujście Warty” edycja II oraz „Znam Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry” edycja I, realizowane wraz z działaniami edukacyjnymi i promocyjnymi. Na przełomie września i października zorganizowano trzynastą edycję spotkania o charakterze masowym i międzynarodowym „Tydzień Żurawia”. W tego działania przeprowadzono zajęcia w przedszkolach. We wszystkich akcjach ww. wzięło udział ok. 500 uczniów. Dla tego zadania wykorzystano

środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

4. W roku 2019 ukończono realizację dużego projektu inwestycyjnego *„Budowa, infrastruktury turystycznej w Parkach Krajobrazowych woj. zachodniopomorskiego w celu zmniejszenia antropopresji - Etap II”*, finansowanego z RPO WZ, Oś priorytetowa: IV Naturalne otoczenie człowieka, Działanie 4.6 RPO WZ - Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu. Zamontowano i posadowiono ponad 2400 obiektów małej infrastruktury turystycznej (oznakowanie parków, tablice edukacyjne, witacze, wiaty, ławki, ławo – stoły infrastruktura edukacyjna itp.), zakończono budowę pomostu i wieży widokowej w Gminie Ińsko, zakończono budowę palisady w Gminie Cedynia. Wykonano dokumentację projektową dla 10 wiat ogniskowych, 2 pomostów, mostku w Glinnej. Dokonano odbiorów i przekazano do użytkowania zarówno małą, jak i dużą infrastrukturę turystyczną. Zorganizowano konferencję kończącą projekt i promującą jego efekty. Trwa kontrola planowa projektu.
5. W roku 2019 kontynuowano realizację działań z programu w ramach RPO 4.4 *„Wzmacnianie ochrony bociana białego i nietoperzy oraz realizacja zadań czynnej ochrony w rezerwach przyrody na obszarach parków krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego”*. Zamontowano i odebrano ponad 600 budek dla nietoperzy oraz wykonano monitoring powykonawczy działań czynnej ochrony nietoperzy. Udzielono zamówienia na remont gniazd i posadowienie platform lęgowych dla bocianów. Trwają działania proceduralne dotyczące prac zabiegów ochrony czynnej w rezerwach.
6. W ramach współpracy międzynarodowej z Parkiem Narodowym Unteres Odertal i Gminą i Miastem Schwedt realizowano projektu INTERREG VA pn: *„Zrównoważona turystyka wodna w Unikalnej Dolinie Dolnej Odry”*. Głównymi zamierzeniami projektowymi są: stworzenie sieci naturalnych miejsc odpoczynku, rozszerzenie oferty Centrum Turystyki Wodnej, budowa tarasu widokowego, budowa wieży widokowej, opracowanie trójjęzycznych tablic informacyjnych, udostępnienie zwiedzającym bogatej oferty multimedialnej oraz wydanie publikacji. Przeprowadzono postępowania PZP, wyłoniono wykonawców i podpisano umowy na wykonanie tarasu widokowego w Widuchowej oraz miejsc odpoczynku dla turystów wzdłuż rzeki Odry oraz nadzoru inwestorskiego dla tych inwestycji. Złożono sprawozdania merytoryczno-finansowe w systemie eMS, uzyskano certyfikaty wydatków i otrzymano zwrot dotacji za koszty przygotowawcze oraz za rok 2018 i I półrocze 2019 r.
7. W ramach współpracy międzynarodowej z Urzędem Gmin Barnim-Oderbruch w 2019 r. rozpoczęto realizację projektu INTERREG VA. pn: *„Przystosowanie europejskiego mostu Siekierki-Neuruednitz do ruchu turystycznego”*. Most będzie transgraniczną ścieżką pieszo-rowerową wchodzącą w skład tworzonych obecnie systemowych tras

rowerowych województwa zachodniopomorskiego łącząc polskie trasy z systemem niemieckich i międzynarodowych tras rowerowych. Podpisano umowę o dofinansowaniu projektu. Przeprowadzono postępowania PZP, wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na wykonanie części inwestycyjnej projektu oraz na nadzór inwestorski tej inwestycji. Przekazano plac budowy i rozpoczęto prace przygotowawcze. Przeprowadzono warsztaty dla społeczności lokalnych związane z realizacją projektu. Złożono sprawozdania merytoryczno-finansowe w systemie eMS, uzyskano certyfikaty wydatków i otrzymano zwrot dotacji za koszty przygotowawcze oraz I półrocze 2019 r.

8. Rozpoczęto realizację projektu pn.: *„Opracowanie projektów planów ochrony 5 parków krajobrazowych oraz aktualizacja planów ochrony 2 parków krajobrazowych”* dofinansowanego z RPO WZ w ramach osi priorytetowej IV – naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.8. Do dnia obecnego przygotowano dokumentację przetargową i ogłoszono przetarg na wykonanie i aktualizację planów ochrony.
9. Komitet Sterujący Programu Interreg VA na posiedzeniu w dniach 4-5 grudnia 2018 r. podjął decyzję o dofinansowaniu projektu ZPKWZ pod nazwą „Przyroda bez granic w Unikalnej Dolinie Dolnej Odry” w ramach priorytetu Natura i Kultura, cel tematyczny Wspólne utrzymanie i rozwój bioróżnorodności. ZPKWZ jest partnerem wiodącym, partnerami projektu jest niemieckim Park Narodowym Doliny Dolnej Odry, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Nadleśnictwo Chojna i Mieszkowice. W ramach planowanego projektu pod nazwą „Przyroda bez granic w Unikalnej Dolinie Dolnej Odry” zrealizowane zostaną m.in. następujące działania:
 - sztuczne platformy lęgowe dla ptaków drapieżnych,
 - sztuczne płytkie zbiorniki wodne dla ptaków wodno-błotnych,
 - zabiegi czynnej ochrony w rezerwatach i na siedliskach przyrodniczych,
 - poprawa udostępnienia turystycznego obszarów chronionych - czatownie do podglądania ptaków, szlaki w rezerwatach, punkty widokowe,
 - mobilna transgraniczna wystawa przyrodnicza,
 - wspólny marketing i promocja wartości przyrodniczych obszaru.

W roku 2019 uzupełniono wniosek aplikacyjny projektu „Przyroda bez granic w Unikalnej Dolinie Dolnej Odry” w ramach naboru do programu INTERREG VA. Instytucja wdrażająca przygotowuje umowę o dofinansowanie. Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2020.

W dalszym ciągu jako niemożliwe do zrealizowania w całości przez Zespół są obowiązki nałożone na Dyrektora Parków Krajobrazowych wprowadzone w styczniu 2012 r. ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208 poz. 1240). Ustawa wskazuje Dyrektora jako odpowiedzialnego za zapewnienie

bezpieczeństwa osób kąpiących się na kąpieliskach i w miejscach zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli, na obszarach parków krajobrazowych. Zadania te, nie są możliwe do realizacji nawet przy zwiększonym budżecie. W przedmiotowej sprawie podpisano porozumienie z WOPR. Park krajobrazowy w odróżnieniu od parku narodowego lub innych jednostek, w tym samorządowych, nie jest właścicielem czy zarządcą gruntów, stąd nie jest upoważniony do wprowadzania ograniczeń związanych z obowiązkami wynikającymi z ustawy, jak również do ich egzekwowania.